

מקור המאמר בזהר פרשת תצווה דף קפג ע"א-ב
סגולת אכילת מצה בפסח

תִּרְיַן נֶהְמֵי אֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל, חֵד, כִּד נִפְקוּ מִמִּצְרַיִם,
אֲכָלוּ מִצָּה, לָחֶם עֹנֵי. וְחֵד בְּמִדְבָּרָא, לָחֶם
מִן הַשָּׁמַיִם. (חֵד בַּפֶּסַח וְחֵד בַּשְּׁבוּעוֹת) **וְדִכְתִּיב,** (שְׁמוֹת טז) **הֲנֵנִי**
מִמְטִיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וְעַל דָּא קִרְבְּנָא
דְּיוֹמָא דָּא נִהְמָא אִיהוּ. וְעַל נִהְמָא, אֶתְקַרִּיבוּ כָל
שְׂאֵר קִרְבְּנֵינוּ. וְנִהְמָא אִיהוּ עֵקֶר, וְדִכְתִּיב, (ויקרא כג)
וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת כֶּבֶשִׂים וְגו', וְכִתִּיב
מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לָחֶם תְּנוּפָה וְגו', דָּדָא
אִיהוּ נִהְמָא דְאַחֲכִימוּ בֵיהּ יִשְׂרָאֵל, חֲכַמְתָּא עֲלָאָה
דְּאוֹרֵייתָא, וְעָאלוּ בְּאַרְחָהָא.

הַשֶּׁתָּא אִית לֶן לְאַסְתִּכְלָא, בַּפֶּסַח נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל
מִנִּהְמָא דְאַתְקַרִּי חֲמִץ, כְּתִיב, (שְׁמוֹת יג)
וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חֲמִץ, וְכִתִּיב (שְׁמוֹת יב) **כִּי כָל אוֹכֵל**
מִחֲמֻצַּת (דף קפ"ג ע"ב) **מָאֵי טַעַמָא. כְּגִין יִקְרָא דִּהּוּא**
נִהְמָא דְאַתְקַרִּי מִצָּה. הַשֶּׁתָּא דְזָכוּ יִשְׂרָאֵל
לְנִהְמָא עֲלָאָה יִתִּיר לָא יֵאוֹת הוּא לְאַתְבְּטְלָא
חֲמִץ, וְלֹא אֶתְחֻזֵּיא כָּלֵל. וְאַמַּי קִרְבְּנָא דָּא,
חֲמִץ הוּא, וְדִכְתִּיב סֵלֶת תְּהֵינָה חֲמִץ תֵּאֲפִינָה.
וְתוּ, דִּהַשֶּׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא אֶתְבְּטַל יִצֵּר הָרַע,
וְאוֹרֵייתָא דְאַתְקַרִּי חִירוּ אֶשְׁתַּכַּחַת.

יֵרָאֶה כָּלֵל. וּמִדּוּעַ קִרְבָּן זֶה הֵיךָ חֲמִץ? שְׁכָתוּב סֵלֶת תְּהֵינָה חֲמִץ תֵּאֲפִינָה. וְעוֹד, שְׁעֵתָה בְּיוֹם זֶה מִתְבְּטַל יִצֵּר הָרַע, וְהַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאת חֲרוֹת נִמְצָאת.

שְׁנַי מִיַּי לָחֶם אֲכָלוּ
יִשְׂרָאֵל: אֶחָד כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ
מִמִּצְרַיִם, אֲכָלוּ מִצָּה, לָחֶם
עֹנֵי. וְאֶחָד בְּמִדְבָּר, לָחֶם מִן
הַשָּׁמַיִם (אֶחָד בַּפֶּסַח וְאֶחָד בַּשְּׁבוּעוֹת),
שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת טז) **הֲנֵנִי מִמְטִיר**
לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. וְעַל
זֶה קִרְבָּן שֶׁל יוֹם זֶה הוּא
לָחֶם. וְעַל לָחֶם מִקְרִיבִים כָּל
שְׂאֵר קִרְבָּנוֹת, שֶׁהֵלָחֶם הוּא
הָעֵקֶר, שְׁכָתוּב (ויקרא כג)
וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שִׁבְעַת
כֶּבֶשִׂים וְגו', וְכִתוּב (שם)
מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם תָּבִיאוּ לָחֶם
תְּנוּפָה וְגו'. שְׁזֵהוּ לָחֶם
שֶׁחֲכַמוּ בוּ יִשְׂרָאֵל, חֲכַמָּה
עֲלִיּוֹנָה שֶׁל הַתּוֹרָה, וְנִכְנְסוּ
בְּדַרְכֶיהָ.

עֵתָה יֵשׁ לָנוּ לְהִתְבּוֹנֵן,
בַּפֶּסַח יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִלָּחֶם
שֶׁנִּקְרָא חֲמִץ. כְּתוּב (שְׁמוֹת יג)
וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חֲמִץ, וְכִתוּב
(שם יב) כִּי כָל אֹכֵל מִחֲמֻצַּת.
מָה הַטַּעַם? בְּשִׁבִיל כְּבוֹד
שֶׁל הַלָּחֶם הַהוּא הַנִּקְרָא
מִצָּה. וְעַכְשָׁו שֶׁזָּכוּ יִשְׂרָאֵל
לְלָחֶם עֲלִיוֹן יוֹתֵר, לֹא רְאוּי
הֵיךָ שִׁיתְבְּטַל הַחֲמִץ וְלֹא

אֵלֶּא, לְמַלְכָּךְ שֶׁהִיָּה לוֹ בֶּן
יְחִידִי, וְנִחְלָהּ. יוֹם אֶחָד הָיָה
מִתְאַוֶּה לְאָכֹל. אָמְרוּ, יֹאכֵל
בֶּן הַמֶּלֶךְ (מֵאֵכֹל שֶׁל רִפּוּאָה)
רִפּוּאָה זוֹ, וְעַד שֶׁיֵּאֲכַל
אוֹתָהּ, לֹא יִמְצָא מֵאֵכֹל וּמִזֶּן
אַחַר בַּבַּיִת. עָשׂוּ כֵן. כִּיּוֹן
שֶׁאֵכֹל הַרִפּוּאָה הִיא, אָמַר,
מִכָּאֵן וְהִלָּאָה יֹאכֵל כָּל מֵה
שֶׁהוּא מִתְאַוֶּה וְלֹא יִכּוֹל
לְהִזְיֵק לוֹ.

כֶּךָ כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים
עֵקֶר וְסוּד שֶׁל הָאֲמוּנָה. אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִטְעֲמוּ
יִשְׂרָאֵל רִפּוּאָה, וְעַד שֶׁיֵּאֲכְלוּ
רִפּוּאָה זוֹ, לֹא יֵרְאוּ לָהֶם
מֵאֵכֹל אַחַר. כִּיּוֹן שֶׁאֵכְלוּ
מִצָּה, שֶׁהִיא רִפּוּאָה לְעֵלוֹת
וְלְדַעַת בְּסוּד הָאֲמוּנָה, אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאֵן
וְהִלָּאָה רָאוּי לָהֶם חֶמֶץ
וְיֵאֲכְלוּ אוֹתוֹ, שֶׁהָרִי אֵינּוּ
יִכּוֹל לְהִזְיֵק לָהֶם. וְכֵן שָׁכַן
שְׁבוּעוֹת שֶׁנִּמְצָא
לָחֶם עֲלֵיוֹן, שֶׁהוּא רִפּוּאָה
לְכָל.

וְעַל זֶה מְקַרְיָבִים חֶמֶץ
לְהִשְׂרֹף עַל הַמִּזְבֵּחַ.

וּמְקַרְיָבִים שְׁתֵּי לָחֶם אַחֲרֵים כְּאֶחָד. וְחֶמֶץ נִשְׂרָף בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וְלֹא יִכּוֹל לְשַׁלֵּט וְלְהִזְיֵק
לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל. וּמִשּׁוֹם זֶה יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים נִדְבָקִים בּוֹ בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּרִפּוּאָה שֶׁל

אֵלֶּא, לְמַלְכָּא דְהָוָה לִיהַ בְּרַ יְחִידָאֵי, וְחַלְשֵׁי. יוֹמָא
חַד הָוָה תְּאִיב לְמִיכָל, אָמְרוּ יִיכּוֹל בְּרִיהַ
דְּמַלְכָּא (ס"א מִיכָלָא דְאַסּוּתָא) אַסּוּתָא דָּא, וְעַד דִּיֵּיכּוֹל
לִיהַ, לֹא יִשְׁתַּבַּח מִיכָלָא וּמִזֶּנָּא אַחַרָא בְּבִיתָא.
עֲבָדוּ הָכִי. כִּיּוֹן דְּאֵכֵל הֵהוּא אַסּוּתָא, אָמַר מִכָּאֵן
וְלְהִלָּאָה יִיכּוֹל כָּל מָה דְּאִיהוּ תְּאִיב, וְלֹא יִכּוֹל
לְנִזְקָא לִיהַ.

כֶּךָ כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ יוֹדְעֵי עֵקֶרָא
וּרְזָא דְמַהִימְנוּתָא, אָמַר קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא,
יִטְעֲמוּן יִשְׂרָאֵל אַסּוּתָא, וְעַד דִּיֵּיכּלוּן אַסּוּתָא דָּא,
לֹא אֶתְחִיוּ לְהוֹן מִיכָלָא אַחַרָא. כִּיּוֹן דְּאֵכְלוּ מִצָּה,
דְּאִיהִי אַסּוּתָא לְמִיעֵל וּלְמַנְדַּע בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.
אָמַר קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, מִכָּאֵן וְלְהִלָּאָה אֶתְחִיוּ לוֹן
חֶמֶץ, וְיִיכּלוּן לִיהַ, דְּהָא לֹא יִכּוֹל לְנִזְקָא לוֹן. וְכֵן
שָׁכַן דְּבִיזְמָא דְשָׁבוּעוֹת, אֲזִדְמֵן נִהְמָא עֲלָאָה,
דְּאִיהוּ אַסּוּתָא בְּכָלָא.

וְעַל דָּא מְקַרְבִּין חֶמֶץ, לְאַתּוּקְדָא עַל מִדְּבַחָא.
וּמְקַרְבִּין תְּרִין נִהְמִין אַחַרְנִין כְּחַדָּא.

וְחֶמֶץ אַתּוּקְדָא בְּנוּרָא דְמִדְּבַחָא וְלֹא יִכּוֹל
לְשַׁלְטָאָה, וּלְנִזְקָא לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִינֵי כֶּךָ,
יִשְׂרָאֵל קוֹדֵישִׁין אֶתְדַבְּקוּ בִּיהַ בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ

הַתּוֹרָה בַּיּוֹם זֶה. וְאִם הָיוּ שׁוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל שְׁנֵי צַדִּיקִים שֶׁל לֶחֶם אֱלוֹ, לֹא הָיוּ עוֹלָיִם בְּדִין לְעוֹלָם.

הוּא, בְּאַסּוּוֹתָא דְאֹרִייתָא בְּיוֹמָא דָּא. וְאַלְמַלִּי הוּוּ נְטַרִי יִשְׂרָאֵל תְּרִין סְטְרִין דִּנְהֵמִי אֵלִין, לֹא הוּוּ עֵיילִין בְּדִינָא לְעֵלְמִין.

ספר אור הזהר (עמוד 169)

ובתקונים (דף ג') דהא בד אית בישראל משכילים, מאלין דאתמר בהון (דניאל יד ג) והמשכילים וזהירו בזהר הרקיע, דא דאתקרי ספר הזהר, דידעין למפלח למאריהון וכו' ואיתא בספר חי וזה לשונו לעשות עקר קביעותם בתורתו של הרשב"י בזהר כי בו נגלו כל תעלומות חכמה אשר נגלו ואשר עתידים להגלות לקץ הימין ואם ביתר הימים עצמה מאד במהלליה קריה נאמנה זו עוד תתעצם ותתגדל יתר מאד הוד הדרה בעצם יום השבת נאדר בקדש סוד האצילות וכו' והיה אומר מורי זכרונו לברכה שסגלה למודי השם בספר הזהר תועלת עצום בשבת אף אם לא ידע שכלו לחדש בו דבר וכו' אבל ללומדים בסוד השם בזהר ובתקונים אשר מהלל בתשבחות ממלח טהור קדש בסוד האצילות קריאתו זו היא הללו להקדיש ולהעריץ הנשמה הטהורה ולתת חיל ועז בפמליא של מעלה מה שלא יעשה באלף אלפי דרושים ברבבות פשטים וכל שבן אם השיג ישיג להשקיף ולחזות בנעם השם במכתב הקדש האר"י זכרונו לברכה להשכיל בהם מאמרי הזהר אשר אין לה מדה טובה הימנה.

צ) גדול וחשוב היום שנתגלה בו קבלת רבינו האר"י זכרונו לברכה ביום שנתן תורת משה לישראל

ובן השל"ה הקדוש אמר לבניו שכל מי שלא טעם חכמת הקבלה לא טעם טעם יראת חטא מימיו ואמר שגדול וחשוב היום שנתגלה בו קבלת רבינו האר"י זכרונו לברכה ביום שנתן תורת משה לישראל.

צא) אשרי העוסק בסודות התורה ובדברי רבי שמעון בן יוחאי שפמו שפועם בעולם הזה מעין עולם הבא בן ישביעיהו מפני מעשיו ותורתו

אם אדם טורח בזה העולם לדעת אף על פי שאין לו לב עתה יהיה לו לב במתיבתא דרקייעא. וכתוב בפרשת וישב (דף קפה.), אורייתא לא יתנשי מדמיכי עפרא דהא בדין ינדעון כל ההיא אורייתא דשבקו בד אסתלקו מהאי עלמא, ההיא אורייתא נטירא מההוא זמנא ותיעול במעיהו כמלקדמין ואיהו תמלל במעיהו.

ובל מלין מתתקנן יתיר מכמה דהוו בקדמיתא, דהא כל אינון מלין דאיהו לא יכיל לאדבקא לו בדקא יאות ואיהו אשתדל בהו ולא אתדבק בהו. בלהו עאלין במעו מתתקנן, ואורייתא תמלל ביה. והינו דכתיב והקיצות היא תשיחך ושני מלאכי השרת מסדרין תלמודו של אדם בפניו בצאתו מן העולם שלא יהיה לו בשת פנים לפני הקדוש ברוך הוא כמו שדרשו על פסוק לא ירעיב הויה נפש צדיק ואם בן אשרי העוסק בסודות התורה ובדברי רבי שמעון בן יוחאי שפמו שפועם בעולם הזה מעין עולם הבא בן ישביעיהו מפני מעשיו ותורתו ואמר מורי הגאון מפאנו זכר צדיק לברכה כי שני מלאכים אלו הם יצר טוב ויצר הרע להיות כי הם שמעו מפיו תורה כל ימי חייו ונתקדשו שניהם על ידו שמשך אותם לבית המדרש ואם במתן תורה אמר בתקון כ"ב שכל אחד מהמלאכים היה עושה עצמו קול ופורח באויר וכל אחד מישראל שהיה אומר נעשה ונשמע היה שורה בפיו ומלמדו התורה בלה כל שכן שהמלאכים גבורי כחו של האדם המתהווים מתורתו ומעשיו בחייו שלומדים ומבינים אותו בעצם מה שלמד והנה בעולם הזה וזהו לגרם איניש בעולם הבא לגרם איניש ואף על גב דלא ידע מאי קאמר כי עתיד להבין ואמרו האי מאן דבעי למנדע אף על גב דלא ידע שבחא איהו ליה כי מי שטרח ולא השיג יזכה ויבין בגן עדן ולכן טוב לגרם ספר הזהר ותקונים ורעיא מהימנא וכיוצא גם שלא יבין אותם.

(מעבר יבק מאמר שפתי רננות פרק בו)